

SLAVERNIJ Presentatie van onderzoek naar koloniaal Haarlem, met excuses van de burgemeester

'Misschien heeft Haarlem wel een beetje weggekeken'

In opdracht van de gemeenteraad hebben historici twee jaar onderzoek gedaan naar de link tussen Haarlem en slavernij. Donderdagavond werd het resultaat dan eindelijk gepresenteerd: een rijk geannoteerd boek, en excuses van burgemeester Jos Wiene.

Tim Engelbart
tengelbart@mediahu.nl

Haarlem ■ De presentatieavond wordt door de moderator meteen afgetrapt met een staaltje zelfkritiek. „Misschien heeft Haarlem wel een beetje weggekeken”, zegt ze, en overhandigt de eerste exemplaren van 'Koloniaal Haarlem' aan burgemeester Wiene en, initiatiefnemer van het onderzoek, raadscommissielid Gertjan Hulster van Actiepartij. „Ik dat dit een belangrijke stap is voor meer erkenning voor degenen wie dit is aangegaan”, laat hij onmiddellijk weten.

Het boek, samengesteld door het Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde, geeft een brisant inzicht in hoe een stad als Haarlem eeuwenlang kon profiteren van de ontmenselijking van ontelbaar veel wereldbewoners, ook al vertrok er geen vervoerschip vanuit de stad. Dat had, zo lezen we, geen ideologische maar een praktische oorzaak: „Het Spaarne was te ondiep en de sluis bij Spaarndam te smal voor grote zeeschepen.”

Kleedjes

Maar schijn bedriegt, want de Haarlemse relatie met de slavenhandel is er wel degelijk, en blijkt zich vooral op het economische vlak af te spelen. Tientallen Haarlemmers betrokken bij overzeese slavenhandel via de grote handelscompagnieën VOC en WIC. Nog eens ontelbaar meer vervulden allerlei bijrolletjes,

In de centrale bibliotheek van Haarlem stond de donderdagavond in het teken van het Haarlemse slavernijverleden.

FOTO UNITED PHOTOS/ROB VAN WIERINGEN

”
Wij voelen ons
beschaamd over
ons lang
wegkijken van
de pijn van de
slavernij

Burgemeester Jos Wiene

zoals bij het weven van kleedjes die in Suriname werden gedragen door slaven.

Admiraliteit

Soms ging het om mensen die 'toevallig' uit de Spaarnestad kwam, maar ook prima elders in de regio gewoond hadden kunnen hebben. Maar het toenmalige stadsbestuur kan de handen niet in onschuld wassen: het 17e eeuwse Haarlem telde vier burgemeesters. Eén van hen was standaard bestuurder van de Admiraliteit van Amsterdam, die ook schepen van de koloniale compagnieën bewaakte.

Ronduit pijnlijk is het echter om

te lezen hoe invloedrijke, bekende Haarlemmers naar hedendaagse maatstaven een scheve schaats hebben gereden. Zoals voetbalicoon Pim Mulier, die in sport een manier heeft gezien om de koloniale overheersing in Nederlands Indië overeind te houden. Of dat Pieter Teyler zijn fortuin voor een groot deel maakte met beleggingen in de slavenhandel en zijn connecties met de WIC.

Burgemeester Wiene, van huis uit historicus, reflecteerde er uitgebreid op. „Het overzeese handelsimperiaum was een bron van rijkdom. Later kwam daar ook het zelfgevoelgevoel bij dat wij als Eu-

ropcanen daar iets heel moois deden. Wij brachten onderwijs, cultuur en beschaving.”

Mea culpa

In een plechtig moment bood hij vervolgens excuses aan voor al het onrecht. „Ik weet niet hoe de geschiedenis over ons zal oordelen, over ons wegkijken van onze verantwoordelijkheid voor de problemen van uitbuiting en slavernij in onze eigen tijd. Voor dit alles past ons een schuldbelijdenis. Dat mea culpa spreek ik hier namens het college van B en W uit.” Initiatiefnemer Hulster toonde zich verrast, maar blij. „Dit was fantastisch.”